

Staten har stillet sig til Ordningen af de økonomiske Forhold, enten Produktionen eller Om sætningen, været Noget, der kunde siges at være begunstigende for den ene Samfundsklasse paa den andens Beføstning, og som navnlig gif ud paa at begunstige de mere Velhavende paa de mindre Velhavendes Beføstning. Ved Ordningen af Næringsvæsenet har Staten sig maaske noget bornert ad; men det var dens Hensigt netop ved den faderlige Maade, som Staten stillede sig paa, at værne lige fuldt om Producenter som om Konsumenter. Ligeledes ved Landbosforholderenes Ordning er Staten i det sidste Aarhundrede bestandig gaaet ud paa at værne om de mindre Velstillede lige over for de bedre Stillede paa Landet (Winther: Det er kun daarligt lykkes.); det forekommer mig egentlig ikke, at Statens Bestræbelser i den Henseende have været saa uheldige; naar man kaster Blikket paa den Fremgang, der har været i Landbosstandens Vilkaar, vil man vistnok erkjende dette. Vor Stat har fremdeles tidligere end mange andre Lande haat meget aabent Blik for Nødvendigheden af at bibringe Alle Undervisning, og den har i høiere Grad, end de fleste andre Stater tidligere have det, søgt at gjøre Undervisningen almindelig i det Omfang, som fandtes passende for de Læder. Staten har ogsaa sørget for ved Stipendier og paa andre Maader at aabne for de Fattige Afgang til at kunne staffe sig en mere udstrakt Undervisning og Oplæring. Staten kan fremdeles ingenlunde siges at have manglet aabent Blik for, hvad der bør ydes de Fattige. Der har tidlig hos os udviklet sig et efter Forholdene velordnet Fattigvæsen, og Staten har ved mangfoldige Tilskud til Hospitaller og deslige i høi Grad taget sig af dem, som kaldes fattige, syge og saare Personer. Jeg veed egentlig ikke, i hvilken Henseende Staten har gjort en saadan Vret som den, man nu vil kræve Erstatning af den for. Der har været en Foranstaltning, — det skal indrømmes — som har tilveiebragt eller i det Mindste medvirket til at tilveiebringe en ulige Fordeling af Goder; i saa Henseende staar ganske vist i første Række det, som Staten har begaaet ved Oprettelsen af Lehn, Stamhuse og lignende Foranstaltninger. Det er egentlig den eneste Foranstaltning, gennem hvilken Staten har medvirket til at fremkalde en Ophobning af Formue paa enkelte Hænder; men denne Ulempe — mener jeg — maatte paa andre Maader kunne afhjælpes; i den Henseende tror jeg ikke, man behøver at give Bedkommende Krav paa Statskassen paa saa og saa mange Hundreder om Aaret. Jeg kan derfor ikke slutte mig til den Del af Lovudkastet, som omhandles i § 3, og som jeg nu nys har gennemgaaet. Gaar jeg endelig over til den anden Hoveddel, nemlig den i § 4, da møder jeg der det Princip, at Understøttelseskassen skal være pligtig at komme Enhver

til Hjælp, for saa vidt og saa længe han ikke er i Stand til at forstaae sig og Sine det Nødvendige til Livets Ophold eller til Kur og Pleie i Sygdomstilfælde, under Forudsætning af, at han har fast Ophold i Kommunen, enten i et Aar har været Medlem af en af de i § 3 nævnte Kasser eller har Afgang til Understøttelse af en Sygekasse, ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, og ikke ved Dovenskab, Drickfældighed eller lastefuld Wandel selv er Skyld i sin Træng. Jeg maa nu her sige, at der gjælder om denne Bestemmelse i § 4 det Samme, som jeg bemærkede om Bestemmelsen i § 3. Naar det siges, at Hjælpen saas af Understøttelseskassen, saa er dette en Altrape; det er i Virkeligheden det samme Spil som med de kinesiske Væsker. Naar man nærmere ser efter, saa gives Hjælpen ikke af Understøttelseskassen, men $\frac{1}{4}$ af Kommunen og $\frac{3}{4}$ af Staten. Hvad er nu altsaa det, som foreskrives? Det er, at den Del af Fattigunderstøttelsen, som skal ydes til dem, som ikke ved Dovenskab, Drickfældighed eller lastefuld Wandel selv ere Skyld i deres Træng, skal fremtidig ydes med $\frac{1}{4}$ af Kommunen og $\frac{3}{4}$ af Staten, men udbetales gennem en Understøttelseskasse; thi det Moment, der nu er lagt Vægt paa, nemlig en Gang i eet Aar at have været Medlem af en af de i § 3 nævnte Kasser eller at have Afgang til Understøttelse af en Sygekasse, det lægger jeg ikke stor Vægt paa; det er Betingelser, som Mangfoldige ville kunne opfylde. Spørger jeg nu, hvorledes man bør stille sig til det nye Princip, som er opstillet i § 4, da vil jeg sige, at hele den Række af forsøge paa at udfille de værdige Trængende fra de andre, selvfølgelig er Noget, der fortjener at paaagtes; det er ganske vist et Moment, som aldrig nogenstunde i disse Forhold kan tages af Synne, men jeg havde ikke tænkt mig, at det kunde gives den overordentlige, intensive Anvendelse, man her vil give det, men meget mere maa medføre en forskjellig Stilling af Fattigvæsenet til den Paagjældende og en forskjellig Behandling af den Paagjældende med Hensyn til den Hjælp, som ydes; men det forekommer mig, at, saaledes som det her er stillet, ligger det af ikke saa Mangler. For det Første er det nu vist overordentlig vanskeligt paa en ordentlig Maade at faae truffet Afgjørelse om, hvor vidt den Bedkommende ved Dovenskab, Drickfældighed eller lastefuld Wandel selv er Skyld i sin Træng. Man har altid erkjendt, at deri stikker Vanskeligheden; men det forekommer mig ikke, at der her er givet væsentlige Momenter, enten i Bestyrelses sammensætningen eller paa andre Maader til at klare dette Spørgsmaal paa en Maade, som kan være betryggende. Afgjørelsen af, hvor vidt den Bedkommende ved Dovenskab, Drickfældighed eller lastefuld Wandel selv er Skyld i sin Træng, henlægges til denne Bestyrelse for den saakaldte Understøttelseskasse. Fra det Offentliges